

Om behovet av odlingstunnlar i fritidsträdgårdar

Bakgrund

Odlingen i Sverige har upplevt en enorm utveckling vad gäller både metoder och nya sorter de senaste åren, detta kan förmodligen tillskrivas ett allt större intresse för närodlad ekologisk mat och en global trend där vi upptäcker nya platser att odla på. Fritidsträdgårdarna är de platser i Stockholm där fokus ligger just på seriös odling av grönsaker. De skiljer sig på det viset från stuglotterna där fokus ofta ligger mer på träd, blommande perenner, buskar och gräsmattor och de skiljer sig också från de mindre odlingar som brukar kallas för stadsodlingar eftersom det produceras mycket större volymer av grönsaker på en kolonilott per aktiv person.

De ordningsföreskrifter som gäller för fritidsträdgårdar reviderades ej när arrendeavtalen skrevs om och med tanke på den utveckling som sker i samhället vad gäller just odling är de i behov av revidering. Idag tillåts ett "växthus" som får ha en yta på max 5 kvm och 150 cm i höjd. Det ska även monteras ned till vintern. Ett sådant "växthus" har många begränsningar men ansågs förmodligen fullt tillräckligt för tjugo år sedan då ordningsföreskrifterna skrevs.

Vad har då ändrats i våra fritidsträdgårdar under denna tid?

- Vi odlar även på vintern

När ordningsföreskrifterna skrevs utgick man ifrån att lotten skulle vara städad och stängd under vintern. Idag har vi ny kunskap och nya metoder vilket gör att vi kan skörda flertalet grödor långt in i vintern (grönkål har blivit populärt igen, vintersallat är relativt nytt och det finns många fler grönsaker som vi idag vet att de tål en köldknäpp) och med hjälp av skydd mot den värsta kylan vi komma igång med odlingarna redan i februari på våra lotter.

- Vi odlar nya grödor

Många av de som odlar i fritidsträdgårdar kommer från andra länder än Sverige och med sig har de kunskap om nya grödor. Grödor som ibland ställer högre krav på värme och fuktighet. Våra fritidsträdgårdar är unika platser i Sverige där vi har möjlighet till ett ökat kunskapsutbyte och upptäckt av ny mat men förutsättningarna för detta behöver förstärkas. En sådan gröda som nu normaliserats i svensk matlagning är chili, dock kräver den mer värme än vad en svensk sommar kan erbjuda på friland.

Situationen idag

Ett resultat av detta har blivit att många odlare väljer att snickra ihop temporära byggen med gamla brädor och byggplast eftersom det vore oklokt att investera i något som inte är tillåtet och som man riskerar tvingas riva. Dessa byggen har nackdelen att plastfolien lätt går sönder och sprids för vinden och är därför knappast något som föreningarna kan uppmuntra parallellt som vi arbetar för att sköta våra områden på ett sätt som gynnar miljön och den biologiska mångfalden. Dessa "hemmabyggen" utgör ett växande problem i våra fritidsträdgårdar, och problemet är komplext

eftersom de är sprungna ur ett odlingsbehov men tyvärr också bidrar till nedskräpning. Därför är en enkelriktad förbudsväg inte den bästa lösningen.

Odlingstunnlar

Det finns däremot idag ett alternativ som enligt muntlig kommunikation med bygglovshandläggare på stadsbyggnadskontoret ej faller under bygglovsregler eftersom det inte är en permanent byggnad och detta alternativ är odlingstunneln. I Europa är den mer känd som "polytunnel" vilket är benämningen i Storbritannien där den är ofta förekommande på koloniområden. Dessa odlingstunnlar består av stommar i aluminium och plastöverdrag som man monterar på plats. Den plastfolie som används för odlingstunnlar är godkänd för odling och UV-stabiliserad vilket innebär att den kan hålla upp till 7-8 säsonger. Detta är en stor skillnad mot de enklare folier som används idag i de temporära strukturerna, dessa folier bryts ned väldigt snabbt av väder och vind och är absolut inte godkända för odling. En odlingstunnel kan dessutom monteras ned och säljas vidare och innebär därför inte samma arbete för föreningen, styrelsen eller ny lottinnehavare som en lott med hemmabygge ifall den överges. En tunnel om 6 kvm kostar inte mer än drygt 1000 kronor så det är en investering som är rimlig i relation till en odlingslott.

Dessa tunnlar fungerar för värme- och fuktkrävande grödorna men även för förkultivering av flera av våra mest populära grönsaker och sommarblommor med start redan i februari. Att förkultivera sina plantor är viktigt för ekologisk odling då det ökar motståndskraften mot både skadeinsekter och sjukdomar. Förutom att tunnlar erbjuder optimala förhållande för förkultiveringen kan man också odla långt in på hösten vilket också skulle ge ett mer effektivt markutnyttjande än idag.

Förslag på nya rekommendationer

Som ett svar på de nya kunskaper, metoder och det behov som finns idag skulle FSSK därför önska att Stockholms stad tillät föreningarna att **rekommendera dessa tunnlar till odlarna på våra fritidsträdgårdar**. Då de inte är byggnader anser vi att det borde vara relativt enkelt att ändra gällande ordningsföreskrifter. Vi föreslår att man rekommendera en maxstorlek om 10% av lottens yta. Ett villkor bör vara att tunneln ej får skugga grannens lott. Detta skulle göra det möjligt för styrelserna i de olika föreningarna att begära att hemmabyggen monteras ner och ersätts med en tunnel som ej går sönder på samma sätt. **Därmed har Stockholms stad bidragit med en konstruktiv och odlingsbefrämjande lösning på ett existerande problem.**

Förslag till ny skrivning

- på odlingslott får uppföras fabrikstillverkad odlingstunnel med rör av aluminium och plast godkänd för odling
- tunneln får ej uppföras så att den skuggar grannars lott
- uppförande av tunnel ska ske i samråd med styrelsen som måste godkänna placering och storlek

- maximal storlek på tunneln får vara 10% av lottens yta men som mest 12 kvadratmeter
- maximal höjd på tunneln får vara 225 cm
- tunneln ska endast användas till odling